

Upravništvo. Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocanova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošti. Ček zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2440,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Avstrija v hitlerjevski oblasti

Kancelar Schuschnigg odpovedal plebiscit in odstopil — Nova vlada je popolnoma hitlerjevska — Avstrijo zaseda nemško vojaštvo?

Za uvod velike hitlerjevske demonstracije

Naperjene so bile najprej še proti plebiscitu — Hudi spopadi v deželnih glavnih mestih

Dunaj, 11. marca. br. Z. Včerajšnje demonstracije na Dunaju, v Gradcu, Linzu in drugih večjih centrih so pokazale, da čakajo Avstrijo kritični dnevi ter da ljudsko glasovanje, ki ga je odredil kancelar dr. Schuschnigg ne bo poteklo gladko. Narodni socialisti so s hrupnimi demonstracijami izražali svoj odpor, ki so ga danes ko so prispeli iz Nemčije posebni odposlanci z novimi navdili, še povečali. Čeprav so pristaši patriotske fronte s pomočjo socialističnega delavstva sinočnje hitlerjevske demonstracije na Dunaju zadržali, so se danes v še večjem obsegu ponovile. Policija, ki se je držala očitno po višjem nalogu, precej pasivno, je bila prešibka, da bi preprečila spopade. Vlada je morala naposled poslati na ulice vojaštvo, ki je z bajoneti nastopilo proti demonstrantom in jih razgnalo.

V Linzu

Enake demonstracije so bile v Linzu. Tam je že ponoči prišlo do krvavih spopadov med milico patriotske fronte in narodno socialističnimi napadalnimi oddelki. Tudi tu je moralo naposled intervenirati vojaštvo. Danes dopoldne pa so prišli v Linz iz okolice močni oddelki narodnih socialistov. Vkorakali so v vojnih formacijah, med njimi tudi motorizirani oddelki. Pristaši patriotske fronte so priredili protidemonstracijo ter skušali razširiti letake, v katerih pozivajo prebivalstvo k k odporu proti hitlerjevemu. Med obema skupinama je prišlo na glavnem trgu do krvavega spopada, pri katerem so tudi streljali.

V Gradcu

V Gradcu demonstracije od sinoči sploh niso prenehale. Vso noč so korakale dolge povorke pristašev obeh taborov po ulicah ter manifestirale, te za Hitlerja, one za Schuschnigga. Ze jutraj se je opazilo, da prihajajo po določenem načrtu močne hitlerjevske formacije od zunaj v mesto. Pred magistratom se je dopoldne zbrala ogromna množica hitlerjevcev, ki so viharno protestirali proti ljudskemu glasovanju, vzklkali Hitlerju in zahtevali odstop Schuschnigga. Policija ni intervenirala in je demonstracije mirno dopuščala. Ko so opoldne iz predmestij začeli prihajati v središče mesta močni oddelki delavcev in pristašev patriotske fronte je prišlo med obema skupinama do spopadov. Naposled je moralo intervenirati vojaštvo, ki je oba tabora ločilo.

V Innsbrucku

V Inostom so se že v ranih urah zbrale velike množice narodnih socialistov, ki so korakali po ulicah, prepevali nemško državno himno in vzklkali Hitlerju. Za opoldne je bilo napovedano veliko protestno zborovanje. Ze ob 11 so zaprli vse trgovine, ker so se ball izgrede. Opoldne je prikorakalo na trg okrog 5000 uniformiranih članov hitlerjevskih napadalnih in zaščitnih oddelkov s hitlerjevskimi zastavami. Z balkona mestnega magistrata je nato vodja tirolskih hitlerjevcev objavil, da prevzemajo hitlerjevski oddelki skrb za javni red in mir. Množica je sprejela to objavo z velikanskim odobravanjem ter je nato med petjem hitlerjevskih himen odkorakala pred palačo deželnega glavarja, kjer pa so jih sprejeli večji oddelki vojaštva z nasajenimi bajonetmi. Po prvem spopadu so se množice umaknile, kmalu nato so hitlerjevski napadalni oddelki v pravem vojnem pohodu izvršili turiz na palačo deželnega glavarja ter se jim je končno posrečilo zavzeti poslopje. Vojška se je morala umakniti.

Podrobnosti iz Gradca

Gradec, 11. marca. V Danes dopoldne so se začele velike narodno-socialistične demonstracije. Razvile so se predvsem v notranjosti mesta. Proti poldnevu so poslali proti narodnim socialistom močne oddelke policijske straže tudi policijo na konjih. Policija pa ni mogla preprečiti nadaljnjih demonstracij.

Ob 14 uri so poslali proti demonstrantom vojaštvo, ki je prišlo z Dunaja. Vojštvo je nastopilo z bajonetmi, izpraznilo notranji del mesta, ter ga obklopihlo s močnim kordonom. Vojštvo je bilo v polni bojni opremljeni in je zasedlo cestna križišča s strojnimi.

Okrog 16 ure so začele prihajati prve vesti o odgoditvi plebiscita. Takoj se je izpremenila slika mesta. Kljub kordonom je bilo notranje mesto takoj zopet zasedeno od narodnih socialistov, ki so vzklkali Hitlerju. Vsa poslopja so razobesila zastave s kljukastim križem. Tudi na poslopju iz deželnega zbora so jih razobesili. Policijo in vojaške kordone je množica sprejela z vzkliki: »Heil Hitler!« in »Sieg heil!«. Množica je obsipala vojaštvo z umetnimi

polne hitlerjevskih množic. Pristaši patriotske fronte so se umaknili v svoja stanovanja.

Uvod v nemških listih

Berlin, 11. marca. AA. (DNB) Nemški listi posvečajo prve strani dogodkom v Avstriji. Ze v naslovih poudarjajo, da dr. Schuschnigg ni več gospodar položaja. Pod naslovom »Izdajstvo nemškega miru« piše »Berliner Börsenzeitung« med drugim, da je jasno, da je avstrijski kancelar izvršil izdajstvo, ko je za prihodnjo nedeljo določil plebiscit. »Angriff« pravi, da je dr. Schuschnigg že nekaj dni po 12. februarju začel pripravljati plebiscit.

Berlinski ultimat

Kakor v tragičnem filmu, so se včeraj z bliskovito naglico razvijali usodni dogodki v Avstriji

Dunaj, 11. marca. br. Z. Dunaja je danes le težko dobiti telefonsko zvezo izven mesta. Vse telefonske linije so neprestano okupirane po uradnih razgovorih, tako da je bil telefonski promet med Avstrijo in inozemstvom več ur popolnoma ustavljen. Le od časa do časa so posameznim inozemskim poročevalcem dovoljevali oddajo brzojav in kratke telefonske razgovore.

Ze jutraj so se začele širiti po Dunaju alarmantne vesti. Vsa pozornost je bila osredotočena na mislijo bivšega nemškega poslanika na Dunaju Papena, ki je sinoči nenadoma prispel iz Berlina na Dunaj. Davi je imel dve uri trajajočo konferenco z notranjim ministrom Seyss-Inquartom nato pa daljši sestanek s kancelarjem Schuschniggom. Narodni socialisti so nestrojno pričakovali informacij o uspehu njegove misije. Iz njegovih vrst so se že dopoldne začele širiti alarmantne vesti, da bo Nemčija prisiljena na Avstrijo in izsilila odgoditev plebiscita.

Opoldne se je Papen z letalom vrnil v Berlin.

Prvi alarmi

Kancelar dr. Schuschnigg je medtem odredil najstrožjo pripravljenost vojske, policije in žandarmerije ter naročil, da pošljejo najzanesljivejše čete predvsem Tirolce ter Gradiščance v glavna nacistična središča, zlasti v Gradec in Linz. Obenem je odredil mobilizacijo letnika 1916 in sicer tako za vojsko kakor za frontno milico. Vsi prizadeti vojni obvezniki so se morali nemudoma javiti pri svojih poveljstvih.

Na Dunaju so se okrog poldneva razširile vesti da se nemška vojska, zlasti motorizirani oddelki in pa napadalni in zaščitni oddelki narodnih socialistov že zbirajo na avstrijski meji ter da so pripravljene takoj vkorakati v Avstrijo. Iz Berlina so te vesti demantirali, vendar pa so na Dunaj prihajale z avstrijske meje vedno točnejša poročila, da je nemška vojska res pripravljena na meji.

Nemški ultimat

Medtem pa so v Berlinu očitno padle že važne odločitve. Po povratku Papena z Dunaja je bila pri kancelarju Hitlerju konferenca, ki so se je poleg Papena udeležili tudi predstavniki vojske in vodstva narodno socialističnih napadalnih oddelkov.

Ob 14. je prispel na Dunaj z letalom poseben odposlanec iz Berlina, ki se je z letališča takoj odpravil v kancelarsko palačo in tam izročil kancelarju dr. Schuschniggu veliko zapечатeno kuverto. V kancelarski palači so bili zbrani vsi člani vlade. Ko je kancelar dr. Schuschnigg odprl zapечатeno pismo in prečital njegovo vsebino, je po kratkem molku sporočil zbranim članom vlade, da je stavil kancelar Hitler Avstriji ultimat, v katerem zahteva:

- 1) odgoditev ljudskega glasovanja za nedoločen čas,
- 2) takojšen odstop zveznega kancelarja dr. Schuschnigga.

Plebiscit odgoden

Objava zveznega kancelarja — Triumfiranje narodnih socialistov in ogorenje pristašev dr. Schuschnigga

Dunaj, 11. marca. br. Zvečer ob 18. je dunajski radio objavil naslednjo vest:

Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je po daljšem razgovoru z državnim predsednikom Miklasom odredil, da se za nedeljo 13. marca 1938 določeno ljudsko glasovanje odgodi za nedoločen čas.

Vest je izzvala v vsej javnosti silno senzacijo in sprožila množice komentarje. Narodni socialisti so jo sprejeli z velikanskim zadovoljenjem in jo tolmačili kot svoj veliki zmagi v Avstriji ter kot dokaz, da se v Avstriji proti njihovi volji in brez njihovega pristanka

3) takojšnje imenovanje novega zveznega kancelarja in nove vlade, v kateri morajo biti osebe, ki jih bo določila in sporočila nemška vlada.

Ce se to ne izvede do 17. ure, bo nemška vojska vkorakala v Avstrijo in prevzela vso oblast.

Zadnja seja vlade

Vlada je imela nato dve uri trajajočo sejo, ki je bila zelo dramatična. Zvezni kancelar dr. Schuschnigg je sprva odločno nastopil proti vsaki uklonitvi. Narodni socialisti so odklanjali odgovornost za posledice in opozarjali na nepotrebno prelivanje nemške krvi. Kljub temu je dr. Schuschnigg vztrajal na svojem stališču in končno izjavil, da bi v skrajnem primeru pristal zgolj načasno odgoditev ljudskega glasovanja za največ 14 dni do tri tedne. V vladi pa ni prišlo do sporazuma. Kancelar Schuschnigg je sejo vlade nato prekinil.

Schuschniggov odstop

Takoj nato je Schuschnigg o nemškem ultimatu obvestil italijansko vlado. Ni znano, kakšen odgovor je prejel iz Rima. Okrog 16.30 se je podal dr. Schuschnigg k predsedniku države Miklasu in ga obvestil o nemškem ultimatu. Sprito grozeče nevarnosti se je Schuschnigg naposled odločil podati ostavko. Vrnil se je v kancelarsko palačo in tam zbranim ministrom sporočil, da se pod silo razmer umakne s svojega položaja ter prepnuša odgovornost za nadaljnji razvoj dogodkov onim, ki so ga prisilili do tega koraka. Predsednik države je ostavko Schuschnigga sprejel njegovega naslednika, ki se sedaj še ni imenoval, ker se o tem še vodijo pogajanja med Dunajem in Berlinom.

Za javnost je bilo ob 18.15 samo objavljeno, da je ljudsko glasovanje odgodeno za nedoločen čas. Ob 19.45 je nato Schuschnigg govoril po radiu in objavil svoj odstop.

Zvečer ob 20. so bila v kancelarski palači še vedno posvetovanja in ni bilo mogoče izvedeti nikakih podrobnosti. Pač pa je notranji minister Seyss-Inquart ob 20.20 po radiu objavil, da se smatra odgovornost za red in mir v državi iz tega sodijo, da je njeza smatrati za bodočega avstrijskega vladnega šefa.

★

Berchtesgadenski sporazum razveljavljen

Berlin, 11. marca. AA. (Havas) V nemških političnih krogih izjavljajo, da smatra Nemčija poslednji sporazum v Berchtesgadnu, kakor da ga ni, in da si pridržijo pravico, da izvajajo iz tega dejstva vse posledice.

Dunaj, 11. marca. O Nemške radijske postaje so danes objavile, da je nemška vlada sklenila odpovedati sporazuma z dne 11. julija 1936. in 2. februarja t. l.

Dr. Kurt Schuschnigg
zadni kancelar samostojne Avstrije

Dr. Artur Seyss-Inquart
prvi kancelar hitlerjevske Avstrije

Schuschniggovo slovo

Pretrsljiv radijski nagovor zadnjega predsednika samostojne avstrijske vlade — „Umikamo se nasilju“

Dunaj, 11. marca. br. Nocoj ob 19.45, se je na dunajskem radiu oglašil zvezni kancelar dr. Schuschnigg. Imel je naslednji govor:

»Avstrijci, Avstrijke!
Današnji dan nas je postavil pred težko in odločilno situacijo. Dobil sem od predsednika države nalog, da o teh dogodkih obvestim avstrijsko prebivalstvo.

Nemška vlada je predsedniku države Miklasu stavila kratkoročen ultimat, da mora imenovati za zveznega kancelarja od nemške države predlagano osebnost, za člana vlade pa od nemške vlade označene osebe. V nasprotnem primeru bodo nemške čete po poteku tega roka vkorakale v Avstrijo.

Ugotavljam pred vsem svetom, da so popolnoma izmišljene vse vesti, ki so razširjene ponekod po Avstriji in po inozemstvu, češ da je v Avstriji izbruhnila revolucija, da teče kri v potokih,

da vlada ni gospodar položaja in da ne more napraviti reda.

Predsednik države mi je naročil, naj sporočim vsemu prebivalstvu Avstrije, da se umikamo nasilju. Ker za nobeno ceno, tudi v tej resni in težki uri ne, nemožemo prelivati nemške krvi, smo naši oboroženi sili dali nalog, naj se za primer, da bi nemške čete res vkorakale v Avstrijo, brez odpora umakne in počaka na odločitve prihodnjih ur.

Ob enem je predsednik države Miklas imenoval generalnega inšpektorja vojske, pehotnega generala Silhovskega za vrhovnega poveljnika avstrijske oborožene sile. On bo izdajal nadaljnja navodila vojski.

Jaz pa se ob tej uri poslavljam od avstrijskega naroda z besedami:

Bog čuvaj Avstrijo!
Godba je nato odsvirala avstrijsko državno himno »Bog ohrani, bog obvari...«

Berlin zanika Schuschniggove trditve

Berlin, 11. marca. br. Službeno objavlja ob 23. uri:

Bivši avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg je ob 19.25 imel v dunajskem radiju govor, v katerem je izjavil več neresničnih trditve. Dr. Schuschnigg je med drugim dejal, da je nemška vlada od avstrijskega zveznega predsednika v ultimatu zahtevala sestavo nove vlade. Ta trditev dr. Schuschnigga je neresnična. Takega ultimata mu ni stavila nemška vlada, temveč avstrijski merodajni krogi. Avstrijski ministri so bili oni, ki so z ozirom na vedno večjo poostreitev položaja v Avstriji in na Schuschniggovo politiko, ki je vodila h katastrofi, predložili zveznemu predsedniku take zahteve.

Dr. Schuschnigg je dalje trdil, da je nemška vlada od avstrijskega zveznega

predsednika v ultimativni obliki zahtevala, naj sestavi vlado po predlogih nemške vlade. Tudi to ne odgovarja dejstvu. Res pa je, da so avstrijski merodajni krogi v popolnem spoznanju položaja stavili avstrijskemu zveznemu predsedniku take zahteve.

Dalje je dr. Schuschnigg trdil, da je izmišljeno, ako se govori, da so v Avstriji izbruhnili nemiri in da vlada ne obvlada več položaja. Sto in sto poročil, ki prihajajo iz Avstrije, jasno dokazujejo, da je medtem že prišlo do mnogih spopadov in do marksističnih nemirov, da so se n. pr. v Dunajskem Novem mestu komunisti oborožili in da je prišlo do več napadov, ko je Schuschnigg še govoril te neresnične stvari.

Razglas voditelja avstrijskih hitlerjevcev

Dunaj, 11. marca. br. Ob 20.20 je notranji in varnostni minister Seyss-Inquart objavil po radiu:

»Možje in žene. Avstrijci, nemški rojaki!

Glede na dogodke današnjega dne in z ozirom na dogodke, ki se jim približujemo, ugotavljam, da sem slej ko prej na svojem mestu kot notranji in varnostni minister ter se smatram za odgovornega za vzdrževanje javnega reda in miru v tej državi.

Pozivam vse, da ohranijo red in mir. Bliznje ure in dneve moramo dočakati še v prav posebni disciplini. Če pride danes do manifestacij, ne smemo imeti

ekscesivnega značaja.

Posebno pozivam zaščitne in rediteljske formacije narodnih socialistov, da povsod skrbje za red in mir in v tem smislu vplivajo na naše pristaše. Računam s tem, da boste nalogo eksekutive brezpogojno podpirali in se stavili povsod eksekutivi na razpolago.

Posebej opozarjam na to, da kakršenkoli odpor proti morebitnemu vkorakovanju nemške vojske ne pride v poštev, tudi ne s strani eksekutive, čije najvažnejša dolžnost je skrb za red in mir v tej državi.

Vztrajajte, združite se in pomagajte, da stopimo v srečnejšo bodočnost.»

„En narod, ena država, en vodja!“ Govor vodje avstrijskih hitlerjevcev Klausnerja

Dunaj, 12. marca. br. Ob 1. zjutraj je imel naslednik v Nemčijo pobeglega voditelja avstrijskih narodnih socialistov inž. Tausa, novi minister Klausner po radiju nagovor na avstrijske narodne socialiste. V svojem govoru je med drugim dejal:

»Globoko ginjen objavljam v tej svečani uri: Avstrija je svobodna! Sestavljena je nova vlada, ki temelji na načelih narodno socialističnega pokreta. Vse svoje sile bo posvetila za srečo in mir te države ter poskrbela za delo in kruh. To bo

njena prva naloga. To smo dosegli s svojo brezprimerno disciplino, ki je že sama po sebi vzrok dovolj, da nam gre v tej državi vsa oblast.«

Nato se je Klausner zahvalil zlasti hitlerjevskim napadalnim in zaščitnim oddelkom. Spominjal se je žrtve, ki so padle v borbi za Avstrijo in zaključil svoj govor z besedami:

»Sedaj na delo, naš cilj je dosežen! Danes imamo en narod, eno državo, enega voditelja! Heil Hitler!«

Kaj pravijo v Berlinu

Uradno zanikajo vesti o Hitlerjevem ultimatu

Berlin, 11. marca br. V Berlinu je zavlada sprčo dogodkov, ki so se v bliskoviti naglici danes popoldne razvijali na Dunaju, velika napetost. Z uradnega mesta do večera ni bilo mogoče dobiti nikakih izjav, ki bi kakorkoli pojasnjevale razvoj dunajskih dogodkov. Odločno demantirajo vesti o ultimatu, ki so se v Berlinu razširile okrog 16. Po teh vestih je imel ultimatum, poslan avstrijski vladi, izredno kratek rok in je potekel že ob 17.

Nemški politični krogi zvečer tudi niso oporekali, da bi bila odločitev glede Avstrije v znatni meri padla v Londonu. Ribbentrop, ki je imel sredi s Hitlerom izredno dolg razgovor, — zavlekel se je skoraj na tri ure — je energično poudaril, da Nemčija v nobenem primeru ne bo dopustila angleškega vmešavanja v nemške zadeve. Odnos med obema nemškima državama bodo razčistili sami. Predvsem pa je odklonil Halifaxov poziv, da bi se avstrijsko in s tem srednjeevropsko

vprišanje vključilo v pripravljajoča se angleško-nemška pogajanja. Po verzijah, ki so jih razširili nemški vladni krogi, sta na razvoj dogodkov v Avstriji vplivala najbolj inž. Kändler in Papen, ki sta intervenirala neposredno pri predsedniku republike Miklasu. Po zahtevanju teh krogov je Miklas skušal pridobiti Schuschnigga za odgovoditev plebiscita. Kändler pa se je zavedal, da bi pomnilo tako popuščanje drugačen izid plebiscita, ker bi se narodni socialisti z nemško pomočjo nanj dobila pripravili in bi ljudstvo prisilili, da bi glasovalo proti avstrijski neodvisnosti, ki jo vsaj še na papirju jamčita oba avstrijsko-nemška sporazuma iz julija 1936 in iz letošnjega februarja. Zaradi tega Schuschnigga ni preostalo drugega, kakor da poda ostavko.

Dunaj, 11. marca. AA. (Havas). V nasprotju z demantiji iz Berlina izjavljajo v avstrijskih krogih, da je Nemčija poslala Avstriji ultimatum.

Nemško vojaštvo že koraka v Avstrijo?

Nasprotujoče si vesti — Po nemškem zatrdilu je Seyss-Inquart sam zaprosil berlinsko vlado, da pošlje v Avstrijo nemško vojaštvo

Berlin, 11. marca. br. Ob 23. je bila v Berlinu po radiju objavljena naslednja vest:

V imenu provizorne avstrijske vlade je minister Seyss-Inquart poslal državnemu kancelarju Hitlerju naslednjo brzojavko:

Provizorna avstrijska vlada, ki vidi po odstopu vlade dr. Schuschnigga svojo nalogo v tem, da obnovi red in mir v Avstriji, nujno prosi nemško vlado, da jo v njeni nalogi podpre, da se prepreči prelivanje krvi. Zaradi tega prosi provizorna avstrijska vlada nemško vlado, naj takoj pošlje v Avstrijo nemške čete.

Monakovo, 11. marca. AA. (Reuter). Dan's popoldne se je pričelo gibanje nemških čet. Na tisoče in tisoče vojakov z lahkim topništvom maršira proti avstrijski meji. Prebivalstvo ob glavnih cestah izjavlja, da so tudi preteklo noč neprestano pošiljali čete proti meji. Rekvirirani so i konji i vozovi. Vse kaže, da se je glavni štab armadnega zbora preselil iz Monakovega, kjer je bilo poslonje štaba danes zaprto.

Dunaj, 11. marca. h. Zvečer so se razširile vesti, da so nemške čete pri Kufsteinu, Salzburgu in Braunau prekoračile mejo in vkorakale v Avstrijo. Z uradne strani se te vesti demantirajo,

vendar pa se med prebivalstvom kljub temu trdovratno vzdržujejo. Zaenkrat ni mogoče ugotoviti, ali so resnične ali ne.

Zbegani Dunaj

Dunaj, 11. marca. o. Pretežni del avstrijske javnosti, ki je bila s Schuschniggovim padcem postavljena pred izvršeno dejstvo, je ves zbežan in pobit. Po mestu se širijo vedno nove alarmantne vesti, ki jih ni mogoče kontrolirati. Trdovratno se vzdržujejo zlasti poročila, da so nemške čete vkorakale že daleč v notranjost Avstrije in da so prispele že v Linz. Dunajčani so prepričani, da bodo jutraj videli nemške vojaške oddelke že tudi na dunajskih ulicah. Uradno ni mogoče dobiti k tem vestem nobene izjave, ne pritrdilne, ne zanižalne.

Ravno tako so se razširile vesti, da sta kasno zvečer prispela z letalom iz Berlina maršal Göring in Hitlerjev namestnik dr. Hess. Nekateri zatrjujejo, da je Hess na trgu pred Karlovo cerkvijo, že celo javno nagovoril zbrane hitlerjevske množice. Širijo se tudi vesti o raznih spopadih med hitlerjerci in pristajali Domovinske fronte. Vendar o vsem tem ni mogoče dobiti nikakih zanesljivih vesti.

Novi gospodarji Avstrije

Pod vodstvom Seyss-Inquarta se je sestavila čista hitlerjevska vlada

Dunaj, 11. marca. br. Ob 22.45 je bilo objavljeno, da je po odstopu vlade kancelarja Schuschnigga prevzel vodstvo vladnih poslov dosedanjí notranji minister Seyss-Inquart, ki je edini od vseh dosedanjih ministrov ostal na svojem mestu.

Dunaj, 12. marca. br. Ob 23.30 je dunajski radio napovedal važne izjave ministra Seyss-Inquarta. Ko se je po dolgem času zopet oglasil govornik postaja, je prošil za potrpljenje, ker Inquarta še ni. Še le ob 0.10 se je oglasil na radiju hitlerjevski voditelj dr. Jury, ki je kratko izjavil:

»Nemški rojaki! Od predsednika države z vodstvom poslov državnega kancelarja poverjeni notranji minister Seyss-Inquart je še pri predsedniku države Miklasu, s katerim razpravlja o izvedbi poverjene mu naloge. Ko bodo ti razgovori končani, bo minister Seyss Inquart dal po radiju poročilo o njihovih rezultatih. Vse prebivalstvo Avstrije se je brezpozorno pokorilo njegovemu pozivu in povsod ohranilo red in mir. Narodni socialisti, držite svojo staro in zgledno disciplino v tej zgodovinski uri!»

Dunaj, 12. marca. br. Ob 1.30 se je zbrala pred kancelarsko palačo ogromna množica narodnih socialistov, ki so čakali, na objavo nove vlade. Ob 1.20 se koncu kancelarske palače znani avstrijski narodnosocialistični voditelj inž. Reinthaler in imel na množico naslednji nagovor:

»Redkokdaj je Dunaj doživel tako viharo navdušenja. Prevzem oblasti po narodnih socialistih je postal dejstvo. Z današnjim dnem se pričinja v Avstriji nova doba, doba nemške skupnosti. Naj živi velika Nemčija! Heil Hitler!

Nato je povzel besedo, navdušeno pozdravljen od množice, dr. Jury, ki je med viharom vzklikanjem objavil listo nove, pravkar imenovane vlade. Nova vlada je sestavljena takole:

zvezni kancelar dr. Arthur Seyss-Inquart;
podkancelar: general dr. Gleise-Horstmann;
zunanjne zadeve: dr. Wilhelm Wolf;
pravosodje: notar dr. Franz Hueber;
prosveta: univ. prof. dr. Oswald Mengin;
socialno skrbstvo: dr. svetnik dr. Hugo Jury;
finance: dr. Rudolf Neumayer;
kmetijstvo in gozdovi: inž. Anton Reinthaler;
trgovina in promet: dr. Hans Fischböck;

Zvezni kancelar dr. Seyss-Inquart

ima tudi vodstvo ministrstva za državno obrambo.

Za državnega podtajnika za javno varnost pri kancelarju je imenovan dunajski policijski direktor dr. Mihael Skubl.

Uradu zveznega kancelarja sta pridružena za zadeve varnostne službe dr. Ernest Kaltenbrunner in za zadeve politične vzgoje major Hubert Klausner.

Danes praznik

Dunaj, 12. marca. br. Ob 2. jutraj je bilo po radiju odrejeno, naj po vsej Avstriji današnje proslavo hitlerjevske zmage na vseh javnih in zasebnih poslopih izobesijo hitlerjevske in avstrijske državne zastave. Vse osnovne, srednje in visoke šole imajo danes pouka prost dan.

Zmagoslavje hitlerjevcev

Dunaj, 12. marca. br. Po poročilih, ki prihajajo iz prestolnice posameznih avstrijskih dežel, vlada med hitlerjerci povsod silno navdušenje nad spremembami, ki jih je prinesel nocojšnji večer. Narodni socialisti so povsod organizirali velikanske sprevode in baklade. Povsod so izobesili hitlerjevske zastave. Proti 21. uri so izobesili hitlerjevske zastave tudi na vseh uradnih poslopih, kar so zbrane množice hitlerjevcev sprejeli z velikanskim navdušenjem. Manifestacije so trajale do poznih jutranjih ur. Avstrijske radijske postaje so prenašale celo noč reportaže z ulic.

Sprememba v radiu

Dunaj, 11. marca. br. Spremembe avstrijskega režima se je pokazala danes tudi v dunajskem radiju. Na mesto rednega programa je radijska postaja oddajala do pozno zvečer razne avstrijske koračnice, ob 11.25 pa je zadonela narodno socialistična himna »Horst-Wesell«, ki je bila doslej v Avstriji prepovedana. Od tedaj je postaja oddajala do ranih jutranjih ur razne nemške vojaške koračnice in hitlerjevske bojne pesmi.

Zadnje vesti

Pariz, 12. marca. bo. Kasno ponoči je izdala agencija Havas vest, ki potrjuje, da so nemške čete prekoračile na več krajih avstrijsko mejo ter začele prodirati v notranjost Avstrije. Mobiliziran je bil sedmi armadni zbor v Monakovem.

Praga, 12. maja. br. Z Dunaja so prišle zabele vesti, da so hitlerjerci napadli in demolirali lokale patriotske fronte v raznih delih mesta. V palači, kjer je bil glavni sedež patriotske fronte, v Neubaugasse, je izbruhnil požar.

Dunaj, 12. maja. ob 3. jutraj. Po polnoči so narodni socialisti po vsej Avstriji začeli prevzemati oblast. Hitlerjevski napadali in zaščitni oddelki so povsod prevzeli policijsko službo. Organi dosedanje policije so do nadaljnjega podrejeni njihovu vodstvu. Po vseh avstrijskih mestih so od 1. do 2. zvonili v cerkvah v proslavo hitlerjevske zmage.

Poročila glej danes tudi na 6. strani!

Pozornost in vznemirjenje v Londonu in Parizu

Neprestane konference — Stalni stiki obeh vlad — Položaj je še docela nejasen

Pariz, 11. marca. AA. (Havas). V Parizu spremljajo razvoj dogodkov v Avstriji s kar največjo pozornostjo. Da se prepreči o točnosti vseh vesti, nanašajočih se na gibanje čet ob avstrijsko-nemški meji, in da se podrobneje seznanj s pomenom, ki ga pripisujejo temu gibanju, je Delbos konferiral z nemškim poslanikom v Parizu grofom Wekzeckom. Verjetno je, da je Delbos, ki je poprej dolgo konferiral z Blumom, opozoril nemškega poslanika na težavnost položaja. Avstrijski poslanik v Parizu Folgruber je imel danes dopolnilni daljši razgovor z ravnateljem kabineta zunanjega ministrstva Rochatom. Francoska in britanska vlada sta v stalnih stikih in vzajemno druga drugo obveščata o vseh podrobnostih, ki jih dobivata o dogodkih v Avstriji. Tako se je zvedelo, da je meja pri Salzburgu zaprta, da se vrši zbiranje nemških čet proti meji in da so v prvi vrsti mobilizirani narodnosocialistični oddelki, toda poročila o mobilizaciji rednih čet so manj precizna.

V Parizu in Londonu vlada precejšnja skrb glede ukrepov, ki jih izvaja Nemčija. Bati se je morebitne reakcije Nemčije v zvezi z rezultatom plebiscita. Sedanjí nemški ukrepi se morajo smatrati kot poskus pritiska z nemške strani, da se plebiscit odloži. Francoska in angleška vlada nameravata konzultirati italijansko vlado.

London, 11. marca. br. V Londonu so zaradi dogodkov v Avstriji zelo vznemirjeni. Angleško zunanje ministrstvo je tlo danes ves dan v stalni telefonski zvezi s poslaniki v Berlinu in na Dunaju ter s francoskim zunanjim ministrstvom. Avstrijski poslanik Frankenstein je imel popoldne dolg razgovor z državnim poštajnikom Vansittartom. V stanovanju predsednika Chamberlaina je bila popoldne konferenca z nemškim poslanikom Ribbentropom. Ko je Ribbentrop sporočil Chamberlainu, da bo Nemčija intervenirala v Avstrijo, če Schuschnigg ne bo odnehal, je Chamberlain pozval na konferenco tudi zunanjega ministra Halifaxa, vojnega ministra Hoareja, notranjega ministra Simona in finančnega ministra Churchilla. Konferenca je trajala vse do 17. ure. Njeni rezultati niso znani.

Ribbentrop je po telefonskem razgovoru z Berlinom ob 17. z letalom odpotoval iz Londona.

Rezerviranost Italije

London, 12. marca. br. Reuter poroča, da je francoska vlada naročila svojo odpravnikovo poslovo v Rimu, naj vpraša pri italijanski vladi, ali je kaka možnost za sodelovanje in skupen nastop za zaščito Avstrije. Mussolini je odgovoril, da zaenkrat take možnosti ni. To vest potrjuje tudi agencija Havas. To stališče Rima je po mnenju Reuterja tudi prisililo Schuschnigga k odstopu.

TRADICIJA NE SME IZUMRETI

zato ne pozabite

na VALČKOV VEČER
ki bo DANES NA TABORU!

Važna pooblastila vladi

Podaljšanje pooblastila za politične zakone — Pooblastilo za notranje posojilo do zneska 4 milijard — Seje narodne skupščine so odgojene do ponedeljka

Beograd, 11. marca. p. Narodna skupščina je davi šele ob pol 3. jutraj zaključila debato o proračunu ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje. Zvrstilo se je pri razpravi preko 40 govornikov. Proračun je bil z glasovi večine sprejet. Nato pa je predsednik sporočil, da je zasedanje narodne skupščine za par dni odgojeno in da bo prihodnja seja šele v ponedeljek. V ponedeljek dopolnilno bo skupščina razpravljala o rezervnih kreditih in o proračunu dohodkov.

Medtem je vlada na svoji snočni seji dokončno sprejela serijo amandmanov, ki jih hoče dodati finančnemu zakonu. O njih bo finančni odbor narodne skupščine razpravljaj jutri, v nedeljo in bržkone še v ponedeljek, ker je gradivo, ki ga je vlada pripravila, zelo obširno in pomembno. Po dosedanjih dispozicijah bo narodna skupščina pričela razpravljati o finančnem zakonu in dodanih amandmanih v ponedeljek popoldne. Vse kaže, da se bo razprava, o njih zaključila šele v torek zvečer ali v sredo jutraj, tako da bo proračun s finančnim zakonom vrgel glasovanju bržkone šele v sredo.

Beograd, 11. marca. p. Amandmanov, ki jih je vlada predložila narodni skupščini, je za celo kolo. Mnogo jih je starih, ki se ponavljajo že par let, mnogi pa so tudi novi. Najvažnejši med stariji je amandman o pooblastilu vladi, da izda nove politične zakone o tisku, o društvi in shodih ter o volitvah narodnih poslancev. Novo je pooblastilo vladi, da izda

uredbo z zakonsko veljavo o prenosu nekaterih poslov z ministrstev na banke uprave.

Važno je pooblastilo, da sme vlada za javna dela in za potrebe državne obrambe najeti notranje posojilo do zneska 4 milijarde dinarjev po 6%. Posojilo bo razpisano v obrokih. Za amortizacijo posojila sme ministrski svet uvesti ali davčno doklado na neposredne državne davke, ali pa posebno davčino, vendar pa največ 10% nad sedanjim davčnim bremenom.

Nadaljní amandmani pooblaščajo vlado, da izda z veljavo zakona uredbo o poslovnih rezervah in rezervnih fondov zavarovalnic, socialno zavarovalnih zavodov, denarnih zavodov ter delniških družb, dalje uredbo o reorganizaciji Hipotekarne banke, uredbo o ustroju in sestavi delavskih zbornic itd.

Finančni minister sme izdati novce po 10 par v skupnem znesku dveh milijonov dinarjev. Pri državni hipotekarni banki se ustanovi osrednji fond za gradnjo stadiona in v sportnih igriščih. Katoliške cerkvene oblasti dobijo pravico razpisati posebne cerkvene doklade na državne doklade, ki jih plačujejo katoličani. Enake pravice dobijo tudi druge veroizpovedi.

V Osljeku se ustanovi novo apelacijsko sodišče.

Z nekaterimi nadaljnjimi amandmani se povisja razne sodne, carinske in druge takse.

Kaj je laž in kaj resnica, kaj je greh in kaj krepost?

V mladinski organizaciji JRZ so večerjali tudi slovenski fantje in je Slovenec dr. B-jan Pirc celo predsednik glavnega odbora te stranke organizacije. Službeno glasilo mladine JRZ je »Slovenski jug«. V zadnji številki razpravlja ta list, ki piše tudi v imenu slovenske mladine JRZ, o jugoslovenski kulturi in pri tem med drugim pravi:

»Ako kdo trdi, da obstoji posebna srbska, hrvaška ali slovenska nacionalna kultura, potem trdi, da so Srbi narod za sebe. Hrvati narod za sebe in Slovenci tudi narod za sebe. Potem ne ostane od jugoslovenstva nič več kakor prazna fraza in forma. Naše plemensko mišljenje se še ni zlilo v jugoslovenski karakter. Kakor obstoji še forma jugoslovenstva, tako se mora stvoriti tudi njena čvrsta vsebina. To se bo doslo, to takrat, kadar se bo posvetila pri nas vsa pozornost vzgoji in povzdigi jugoslovenske nacionalne mladine. Beograd bi moral pričeti z novo akcijo jugoslovenskega prosvetljenja. Potrebno je stvoriti jugoslovensko kulturno nacijo, ki bo združila vse jugoslovenske kulturne sile. Iz raznih lokalnih prosvetnih zvez in ustanov je treba stvoriti skupno zvez in prosvetljanje našega naroda.»

V imenu iste stranke, kakor »Slovenski jug« piše tudi ljubljanski »Domoljub«. Ta razpravlja v svoji zadnji številki o našem šolstvu, o katerem pravi, da ni takšno, kakršno bi moralo biti, in da ga zato ljudstvo skoraj popolnoma oboja. Po sodbi »Domoljuba« je naša šola samo navidezno in samo po imenu slovenska, po duhu pa ne. Saj imamo baje knjige, v katerih je ime Slovenec samo enkrat zapisano in še to v takšni zvezi, da je njegov pomen brez cene in veljave, dočim je v knjigi za vse drugo dosti prostora. Slovensko pisana knjiga je brez slovenske duše in srca. Za slovenske šole pisane knjige kar otlipajo prezirajo

vse, kar je slovenskega. Jezik je še slovenski, vse drugo nič več.

V članku govori »Domoljub« tudi o učiteljih, o katerih med drugim pravi: »Učitelji so v rojstnih in krstnih knjigah še vpisani za Slovence, nekateri pa niso več Slovenci. Kaj so, sam Bog večni vedi. Pravijo, da so Jugoslovenci. Jugoslovenci pa ni brez Srbov, Hrvatov in Slovencev ... (Bosanski muslimani z dr. Spahom na čelu torej niso Jugoslovenci? Op ur.) Po naših ljudskih šolah izpodredujejo žlahtne korenine, ki srkajo svojo moč iz slovenske zavesti naših družin.»

Ne glede na to, da je »Domoljub« po svoji stari navadi zopet enkrat napisal grdo neresnico, in ne glede na to, da so, kar se tiče slovenstva, dejanja domoljubovcev daleč od njihovih besed, bi naša javnost, tudi ona, ki jo šteje »Domoljub« za svojo, vendarle že enkrat rada vedela, kaj je res in kaj je laž. Kaj je dobro in kaj slabo: ali to, kar piše beograjsko glasilo JRZ, ali pa to, kar trdi ljubljansko glasilo iste stranke.

Zasedanje zastopnikov delavskih zbornic

Split, 11. marca. o. Dopoldne se je v delavski zbornici pričelo zasedanje centralnega tajništva delavskih zbornic. Na konferenco so prišli delegati iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Novoga Sada, Sarajeva in Splita. Kot opazovalec je prišel na konferenco tudi dr. Živko Topalović. Za predsednika konference je bil izvoljen zastopnik zagrebske zbornice Stark. Na dnevnem redu konference so razprave o delovnem času, o brezposelnosti, o zaščiti delavskih zaupnikov, o inspekcijah dela, o novi uredbi glede skrbstva za brezposelno delstvo, o pokojninskem zavarovanju in drugih aktualnih socialnih problemih.

Beležke

Mladina JNS v Beogradu

Kakor v drugih delih države, so se organizirala mladina Jugoslovenske nacionalne stranke tudi v Beogradu, kjer deluje poseben osrednji odbor OJNS za prestolnico. Vostvo osrednjega odbora je začelo sedaj ustanavljati omladinske organizacije JNS po raznih okrajih Beograda. Sklicalo je že celo vrsto sestankov, ki so namenjeni dobri uspehi. Sestankov se udeležujejo tudi narodni poslanci JNS, ki poročajo mladini o političnem položaju ter o programu in delu JNS.

Novi senatorji

Kakor smo že včeraj poročali, so bili s kraljevim ukazom imenovani štirje novi senatorji, po en Slovenec, Hrvat, Srb in musliman. Senator g. dr. Fran Kulovec je naš politični javnosti znan in je sedaj glavni tajnik banovinskega odbora JRZ za dravsko banovino. Enako je znan za senatorja imenovani minister trgovine in industrije g. dr. Milan Vrbanić.

Novi senator g. Milutin Stevanović je Beogražan iz znane beograjske politične rodbine. Star je 50 let, študiral je pravo, po vojni pa se je posvetil novinarstvu in osnoval znani beograjski dnevnik »Vreme«. Glavni direktor »Vremena« je še danes, čeprav je lastništvo medtem prešlo v druge roke.

Senator g. Husein Čišić spada med voditelje hercegovskih muslimanskih pristavev dr. Spaha. Star je okrog 60 let. Jeseni l. 1935 je bil imenovan za mostarskega župana in je na tem položaju še danes. Pri petomajskih volitvah je skupaj z dr. Spahom kandidiral na listi dr. Mačka.

Napovedi

„Hrvatskega dnevnika“

»Hrvatski dnevnik« razpravlja v uvodniku o politični situaciji. Pravi, da je situacija navidezno mrtva in da se ne kaže nikakršnih vidnih akcij večjega pomena. Tudi večjih političnih shodov ni. Toda: »Taka je bila situacija vedno, kadar so se pripravljali važnejši dogodki. Zatišje ni nikdar znak, da bo položaj ostal stacionaren. V zatišju se skoro vedno pripravljajo pomembne odločitve. Zato tudi sedanje zatišje ne znači, da bo politična situacija ostala na mrtvi točki in da ne bomo morda že jutri beležili važnih političnih dogodkov. Brez dvoma je, da se taki dogodki tudi v sedanjí tišini pripravljajo in da jih moramo pričakovati v najkrajšem času.»

Kakšne »pomembne dogodke« ima »Hrvatski dnevnik« v mislih, iz uvodnika ni razvidno. Zdi pa se, da namiguje na bližajoče se skupščinske volitve, ker pravi na drugem mestu: »Hrvatski narod bo imel v kratkem času priliko ponovno povedati, kaj hoče in za kaj se bori. Povedal bo to ne samo njegov vodja in predstavnik dr. Vladko Maček, temveč hrvatsko ljudstvo kot celota.»

Mačkovski nauki

V Zagrebu je bilo zadnje dni nekaj sestankov krajevnih organizacij HSS. Na enem izmed njih je govoril čabarski poslanec dr. Ante Cividini, ki je poveljeval moč in odločnost hrvatskega naroda. Rekel je, da je dr. Maček samo izvrševalec oporoke in naukov pokojnih hrvatskih voditeljev Ante Starčevića in bratov Radičev. »Dr. Maček je povezal v eno vso našo voljo, ki je jasno in odločno spregovorila na volitvah 5. maja 1935. Takrat je spregovorila hrvatska volja kakor grom. Tako mora govoriti tudi v bodoče. Cesar nas uči dr. Maček, tega se moramo držati kakor naših svetinj. Nikomur ne smemo dopustiti, da bi te svetinje napadal, niti ne grdo pogledal. Kakor so sveti za nas hrami, v katerih stoji Rešnje Telo, tako nam mora biti svet nauk in sveto delo, ki ga opravljata danes kot svojo največjo dolžnost dr. Vladko Maček. Kdor danes ruši ugled dr. Mačka, ta je proti hrvatskemu narodu.»

Na drugem sestanku pa je govoril zagrebski poslanec Milutin Mayer, ki je svaril Hrvate, naj nikar ne računajo v svoji borbi za narodne pravice na kako pomoč inozemstva. »Na žalost so med nami še vedno ljudje, ki pričakujejo pomoči iz inozemstva in mislijo, da nam bodo v naši borbi pomagali tuji. Ti navižnji se bodo grdo prevarali. Hrvati moramo računati samo na sebe in na svojo moč. Samo mi sami si lahko priborimo popolno svobodo hrvatskega naroda.»

Nov dnevnik

Banska uprava v Banjaluki izdaja trikrat tedensko »Vrbske novine«, ki so službeni list, a poleg tega objavljajo na prvi in drugi strani tudi politične članke. S 1. aprilom bodo pričele izhajati »Vrbske novine« dnevno in bodo prvi dnevnik v vrbski banovini. Tiskane so v latinici in cirilici. Razume se, da zastopajo političko JRZ.

Združena opozicija v Vojvodini

V torek se je sestalo v Novem Sadu vodstvo vojvodinskega krila združene opozicije. Na sestanku so razpravljali o namestni akciji združene opozicije v Vojvodini. Sklenili so, da bodo pričeli s 15. marcem prirediti shode in konference združene opozicije po vseh večjih krajih. Za sedaj je določenih 10 shodov, na katerih bodo govorili dr. Duda Bošković, dr. Nagy, narodni poslanec dr. Grga Novaković in drugi. Poleg tega so sklenili prirediti velika manifestacijska zborovanja v Novem Sadu, Somboru, Subotici, Senti in Bečeju.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Dež bo pahal v severnih krajih, kjer bo nastopila postopna razjasnitev. V zahodnih predelih bo jasno oblakost z dežjem tu pa tam pa bo prevladovala v drugih delih države. Snežiti utegne v bosanskih gorah. Toplota bo padla.

Zagrebska: Nestalno, pričakovati je poslabšanje vremena.

Dunajska: Negotovo vreme, podnevi bolj mrzlo kakor v petek.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo že za pol stoletja!